דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך אונד קאָסטעט זאממט „פרייטאג-ביילאגע" נור:
גאנץ-יעהריג 8 גולדען, האלב-יעהריג 4 גולדען, פיערטעל-יעהריג 2 גולדען.

Neue Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריערען.
דער פרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין דער בוכהאנדלונג דעס מאָריץ בוריאן, בודא-פעסט (מאראקקאנערהויז), וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

נייע יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג
אונד קאָסטעט
פיר עסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג . . . 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג . . . 4 גולדען ע. וו.
פיערטעליעהריג . . 2 גולדען ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעה' 2 גולד. 50 קר. ע. וו.

Nr. 34, צווייטער יאהרגאנג | פעסט, פרייטאג, ד' ניסן ה'תרמ"ה. | Budapest, den 20. März 1885.

פאָליטישע איבערזיכט.

— I. דער געטריידע-צאָלל אונד דיא יודען. —

פאָרגעסטערן היעלט דער אלטגראף הוגאָ סאלם אים עסטעררייכישען רייכסראטהע איינע העפטיגע רעדע געגען דען פלאן, אויך אין דער עסטעררייך-אונגארישען מאָנארכיע איינען „צאָלל" געגען אויסלאַנדישעס געטריידע איינצופיהרען, דאמיט וויר ניכט פאָן רומאַנישעם אונד רוסישעם געטריידע איבערשוועממט ווערדען! דיא רעדע איזט אום זאָ וויכטיגער, אלס זיא פאָן איינעם יודענפריינדליכען גייסטע דורכוועהט איזט. דער הערר גראף זאגטע אונטער אנדערם:

„געעהרטעס הויז! געגענוואַרטיג ווירד דער געטריידע-האנדעל אויף צווייערלייא ארט געפיהרט. אונד נאמענטליך איזט אין מיינער געגענד, אין מאַהרען, דיעס דער פאלל. ענטוועדער פאַהרט דער יידישע האַנדלער פאָן אָרט צו אָרט אונד קויפט דעם קליינען בויער דיא עבען אבגעדראָשענען 2, 3, 4, אָדער גאר 10 מעטצען אב. — דאס ער איהם ניכט דען „האָכסטען פרייז" צאהלט, דער צו ערלאנגען וואַרע, איזט בעגרייפליך; דאפיר איזט ער עבען „געשאַפטס-מאנן". ווענן ער עס אבער ניכט טהוט, וואס געשיעהט דאנן? — דער בויער פאַהרט מיט זיינעם וואגען אויף דען וואָכען-מארקט, אונד ער קאנן זיך גליקליך שאַטצען, ווענן איבערהויפט איין האַנדלער דא איזט, דער דאס געטריידע אום יעדען פרייז ניממט. ווענן דער בויער דען פרייז ניכט ניממט, דען דער האַנדלער איהם ביעטעט, זאָ מוס ער מיט זיינער פוהר ביז אבענדס שטעהען אונד מיט זיינען 3 אָדער 4 מעטצען וויעדער רוהיג נאך הויזע פאהרען. ער האט יעדענפאללס דיא „מארקט-געביהר" צו צאהלען. ער האט איינען טאג פערלאָרען, אויך צווייא אָדער דרייא מויטהען צאהלען מיססען אונד איינע צעכע אים ווירטהס-הויזע, אונד קאנן מיט דעם אונפערקויפטען געטריידע נאך הויזע פאהרען! — דארום איזט עס פיר דען קליינען פראָדוצענטען, נאמענטליך פיר דען מאַהרישען בויער, נאָך אימּמער נאָך בעססער, ווענן דיא קלאססע דער יידישען האַנדלער עקסיסטירט אונד הערומפאַהרט אונד דאס געטריידע אויפקויפט! בעטראַכטען זיא, וואס נאָך דען גראָסען אנטי-סעמיטישען בעוועגונגען אונד דען יודען-העטצען אין אונגארן געשעהען איזט! פריהער וואר עס דאָרט עבענזאָ, וויא אין מאַהרען. דיא אונגארישען יידישען האַנדלער פוהרען פאָן דאָרף צו דאָרף אונד קויפטען דאס געטריידע אב. זיא האבען ניכט דיא האָכסטען פרייזע געצאהלט, אבער דער בויער וואר ווענינגסטענס ניכט גענאָטהיגט, מיט זיינען פאאר מעטצען דען טהייערען מארקט אויפצוזוכען. נאכדעם דיא אנטי-סעמיטישען העטצען דאָרט לאָזגעגאנגען זינד, האבען דיא יידישען געטריידע-האַנדלער זעלבסטפערשטאַנדליך ניכט מעהר דען מוטה געהאבט, איהרע הויט צו מארקטע צו טראגען אונד זיך פאָן דעם פערהעטצטען פאָבעל טאָדטשלאגען צו לאססען. זיא האבען דען געטריידע-האנדעל מאָנאטע-לאנג איינגעשטעללט, אונד עס איזט איינע האָכסט כאראקטעריסטישע ערשיינונג, דאס געראדע דיא געמיינדען, אין וועלכען דיעס פאָרגעקאָממען איזט, זיך דרינגענד אן דיא רעגיערונג געוועגדעט האבען, זיא מאָגע דאָך דאפיר זאָרגען, דאס דיא יידישען האַנדלער, נאך וויא פאָר, דאס געטריידע אים לאנדע אויפקויפען, אונד דאס זיא ניכט מעהר גענאָטהיגט זינד, זעלבער אויף דיא מאַרקטע צו פאהרען! („האָרט! האָרט!" לינקס.) — עבען דיא אנטי-סעמיטישען אונגארן האבען אלזאָ דען שלאגענדסטען בעוויז דאפיר געליעפערט, וויא אונענטבעהרליך דיא יודען איהנען זינד. דאמיט זיא אין איהרעם געטריידע, דאס זיא אָהנע יודען ניכט פערקויפען קאָננען, ניכט ערשטיקען זאָללען! אונד נון ווילל דיא עסטעררייכישע רעגיערונג דען אונגארן צו ליעב איינען צאָלל איינפיהרען געגען אויסלאַנדישעס געטריידע! אלליין יענע לאַנדער אונד שטאאטען, וועלכע צו אונס ניכט מעהר איהר געטריידע ווערדען איינפיהרען קאָננען, ווערדען יא זאָ קלוג זיין, איהרערזייטס בייא אונס קיינע פאבריקס- אונד אינדוסטריע-ארטיקעל איינצוקויפען. דורך דיא איינפיהרונג דיעזער געטריידע-צאָללע ווירד אלזאָ אונזער פאבריקס- אונד אינדוסטריע-וועזען רעטטונגסלאָז צו גרונדע געהען מיססען!" . .

זאָ וויעט דיא רעדע דעס אלטגראפען סאלם, אין וועלכער יעדאָך נור יענער פונקט ריכטיג איזט, דער זיך אויף דיא אונענטבעהרליכקייט דער יידישען קייפער ביים געטריידע-האנדעל בעציעהט. — דער אנדערע טהייל דער רעדע איזט אונהאלטבאר. מאן זיעהט יא, דאס אויך דייטשלאנד אונד פראנקרייך געטריידע-צאָללע איינגעפיהרט האבען, אָהנע ריקזיכט דארויף, דאס מאן נון איהרע פאבריקס- אונד אינדוסטריע-ארטיקעל ניכט ווירד קויפען וואָללען. אלליין דער הערר גראף מאָכטע עס גערנע זעהען, דאס וואָהל רעכט האָהע צאָללע אויף פאבריקס- אונד אינדוסטריע-ארטיקעל איינגעפיהרט ווערדען, דאמיט דיא עסטעררייכער, דיא דאנן איינע קאָנקורענץ ניכט צו בעפירכטען האַטטען, איהרע וואארען אום מאָגליכסט האָהע פרייזע, פאָרציגליך אין אונגארן, אן דען מאנן ברינגען קאָננען! דאגעגען פערדאממט דערזעלבע דען צאָלל אויף אויסלאַנדישעס געטריידע, דאמיט דיא הערען עסטעררייכער, בייא דער פרייען קאָנקורענץ רומאַניענס אונד זיד-רוסלאנדס, איהרען געטריידע-בעדארף צו מאָגליכסט געדריקטען פרייזען דעקען, ווענן אויך אונגארן היעדורך אן דען ראנד דעס אבגרונדעס געראטהען זאָללטע! — יעדער פערנינפטיגע מענש ווירד דיא אונגערעכטיגקייט דיעזעס וואונשעס איינזעהען. ענטוועדער — אָדער! ענטוועדער עס ווערדען אויך קיינע אינדוסטריע-צאָללע איינגעפיהרט, דאמיט וויר דיא אינדוסטריע-ארטיקעל בילליג איינקויפען קאָננען — אָדער אבער עס ווערדען אויך געטריידע-צאָללע איינגעפיהרט, דאמיט וויר אונזערע באָדען-פראָדוקטע ניכט צו שפאָטט-פרייזען פערשליידערן מיססען!

— II. שקאנדאל אים עסטעררייכישען רייכסראטהע. —

אין דער זיטצונג פאָם 18. דיעזעס האט איינע העפטיגע רעדע דעס אבגעאָרדנעטען קנאָטץ איינען שקאנדאל הערפאָרגערופען, וויא איין זאָלכער ביזהער נור אים קראָאטישען לאנדטאגע פאָרגעקאָממען איזט! הערר קנאָטץ בעקריטטעלטע פאָר אללעם אין אונערהאָרטער וויזע דאס פאָרגעהען דעס קרייז-געריכטעס פאָן לייפא (באָהמען) אין איינעם האָכ-פערראטהס-פראָצעססע. ער בעשולדיגטע דיעזעס געריכט אָפפען דעס אבזיכטליכען רעכטס-ברוכעס. דאנן ווענדעטע ער זיך צור מיניסטער-באנק אונד ריעף: „וויר האבען דיא איבערציינגונג, דאסס דאס שטרעבען דיעזער רעגיערונג דאהין געריכטעט איזט, דיא דייטשען צו שטאאטס-בירגערן צווייטער קלאססע, צו שקלאווען דעס סלאווענטהומס, צו מאכען, וויא דיא איטאליענער אין דאלמאציען אונד דיא רוטהענען אין גאליציען!" . . . . וואַהרענד דער רעדנער דיעזע וואָרטע שפריכט, ערהעבט זיך דער פאָלנישע אבגעאָרדנעטע דר' יוליאן טשערקאווסקי פאָן זיינעם זיטצע, איילט קווער דורך דען זאאל ביז צור באנק-רייהע, וואָ זיך דער זיטץ דעס הערען קנאָטץ בעפינדעט, אונד רופט דיעזעם, דיא רעכטע האנד דראָהענד עמפאָרהעבענד, אין גראָסטער אויפרעגונג דיא וואָרטע צו: „לאססען זיא דיא רוטהענען אין רוהע!"

איין היללאָזער, אים עסטעררייכישען פארלאמענט קוים יעמאלס דאגעוועזענער שקאנדאל בילדעט דיא פאָלגע דיעזעס צווישען-פאללעס. — אים „נו" איזט דיא געזאממטע לינקע אויף דען ביינען, אללעס דראַנגט זיך אן דר' קנאָטץ הערען, דער זיך אין זיינער רעדע אונטערבריכט; דיא רעכטע איילט נאך לינקס היניבער; שטירמישע רופע ווערדען היבען אונד דריבען לויט. מאן רופט לינקס: „אונערהאָרט! דאס איזט איינע אימפערטינענץ!" — „ווער וואגט עס, איינען אבגעאָרדנעטען אין זאָלכער וויזע צו אונטערברעכען?!" — „היגוועג מיט דעם אונטערברעכער!" — פאָן דער רעכטען אנטוואָרטעט מאן מיט אַהנליכען צווישען-רופען, דיא אין דעם ענטשטאנדענען טומולט פאָללשטאַנדיג פערלאָרען געהען. מאן פערניממט אים נאַכסטען אויגענבליק איבערהויפט נור איין טאָבען אונד לאַרמען, אין דעם איינצעלנע וואָרטע אונד לויטע ניכט אונטערשיעדען ווערדען קאָננען. אבגעאָרדנעטע דער לינקען טרעטען אן דען אבגעאָרדנעטען טשערקאווסקי הערען, אום איהן צו פעראנלאססען, דאס ער דיא לינקע אבטהיילונג, וואָ דאָך זיין פלאטץ ניכט איזט, פערלאססע! דיא הערען פאכער אונד דומבא פאססען שליעסליך דען אבגעאָרדנעטען טשערקאווסקי אונטער דען ארמען אונד פיהרען איהן אויף דיא רעכטע זייטע צוריק. דאס הויז האט זיך אינצווישען אין גרופפען אויפגעלאָזט. דער פראַזידענט זוכט פערגעבענס דורך האנדהאבונג דער גלאָקע דיא רוהע הערצושטעללען. דיא לייטע אויף דען גאלעריען בעגלייטען יעדען רוף פאָן דער לינקען מיט אפפלויז. היע אונד דא פערניממט מאן אויך איין צישען. מאן פערלאנגט אים זאאלע דיא ריימונג דער גאלעריע. — שאָנערער רופט: „ריימען זיא דאס גאנצע פארלאמענט אונד מאכען זיא דען יוסטיץ-מיניסטער פראצאק צום פאפסט!" (אנדויערנד גראָסער לאַרם.)

קנאָטץ: „איך ווערדע מיך דורך זאָלכע פרעכהייטען אונד פערזאָנליכע אנגריפפע ניכט בעאירען לאססען!" (לויטער בייפאלל לינקס אונד אויף דער גאלעריע.)

פראַזידענט שפריכט עטוואס, ווירד יעדאָך אין פאָלגע אנדויערנדען לאַרמענס ניכט פערשטאנדען. (רופע רעכטס: „רוהע! רוהע! דער פראַזידענט ווילל שפרעכען!")

פראַזידענט: „יעטצט האבע איך דאס וואָרט (רופע: „רוהע! רוהע!") איך ערזוכע דיא הערען אָרדנער, דיא גאלעריען ריימען צו לאססען!" (רופע לינקס: „דיא גאלעריע האט גאר ניכטס געטהאן!" — אנדויערנדע בעוועגונג אונד לאַרם אים גאנצען הויזע.)

קנאָטץ: „האבע איך דאס וואָרט, אָדער ניכט?" (רופע לינקס: „ווייטער שפרעכען!")

פראַזידענט שפריכט עטוואס, בלייבט אבער נייערדינגס אונפערשטאַנדליך.

וויצע-פראַזידענט פריהערר פאָן גאָדעל (מיט ערהאָבענער שטיממע): „דער הערר פראַזי-

דיעזעם בלאטטע ליעגט דיא דרייצעהנטע ליעפערונג דעס ווערקעס „תולדות אנשי מופת" בייא.

איינפאכער „אבשרייבער“ געוועזען, אונד וועגען זיינעם אונאנשטאנדיגען לעבענס-וואנדעלס אויך פאן דיעזעם קליינען פאסטען ענטהאבען ווארדע, זא דאס ער יעטצט צור געזאנדטשאפט אין קיינערלייא בעציעהונג שטאנד. וויא שאן אבען ערוואהנט, פיהרטע דיא אויפפאללענד גראסע אנצאהל פאן אויסצייכנונגען וויענער פערזאנליכקייטען מיט „פערזישען ארדען“ צו זיינער פערהאפטונג. אללעם אנשיינע נאך האט אבער מירצא האססאן אויך אין טעהעראן מיטשולדיגע, דא עס זיך העראויסשטעללט, דאס דיא ארדען אונד דיא „פערמאנע“ (ארדענס-דיפלאמע) אין דער טהאט אויס טעהעראן שטאממען אונד ניכט אין וויען פאבריצירט ווארדען זינד! האססאן שיינט אלזא דאס הויפט איינער ציעמליך פערצווייגטען בעטריגער-געזעללשאפט צו זיין, דיא אויף דיא אייטעלקייט דער ארדענס-יאגער גליקליך שפעקולירטע. אבגלייך מירצא האססאן בייא זיינער פערהאפטונג זיך זעהר „פערוואונדערט“ געשטעללט האט, זא לאסט דאך אללעס, וואס פאן זיינער ביזהעריגען לעבענסווייזע בעקאננט איזט, אויף זיינע שולד שליעסען.

מירצא האססאן וואר נעמליך פאר עטווא צעהן יאהרען נאך וויען געקאממען, אונד טראט אלס זעטצער אין דיא שטאאטס-דרוקערייא. דא ער זיך אין דיעזער שטעללונג אלס זעהר טאלענטירט ערוויעז, ווארדע ער מיט איינעם קליינען געהאלטע אלס הילפס-לעהרער דער פערזישען שפראכע אן דער „אריענטאלישען אקאדעמיע“ אנגעשטעללט. טראטץ דיעזער זיינער בעשיידענען שטעללונג גאב ער זיך דאך אימער דען אנשיין, אלס ווארע ער רעכט וואהלהאבענד, אונד ריהמטע זיך אימער, אין איינעם פערטרויטען פערהאלטניססע צום פערזישען האפע צו שטעהען. פאר פיעלען פערזאנען אייסערטע ער זיך זאגאר, מיט דעם „שאה“ זעלבסט פערוואנדט צו זיין. אין יעדעם פאללע אבער ערפרייעטע ער זיך איינער בעזאנדערס איינפלוסרייכען „פראטעקציאן“, דענן ער האטטע נאך אכט טאגע פאר זיינער פערהאפטונג גאר ניכטס געאהנט, וואס איהם בעפארשטעהע! ער גאב נעמליך אין זיינער וואהנונג איינע גלאנצענדע אבענד-אונטערהאלטונג.

(שלום פאלגט.)

נ א כ ט ר א ג.

— יידישע געשווארענע, קאססירע אונד ריכטער. —

אוים טאשנאד (סילאדיער קאמיטאט) ווירד אונס בעריכטעט: אם 14. דיעזעס האט אין אונזערער שטאדט דיא וואהל שטאטטגעפונדען, בייא וועלכער געלעגענהייט דער וואקערע יידישע איינוואהנער, הערר פארקאש לאיאש, שאן צום דריטטענמאלע איינשטיממיג אלס ערסטער געשווארענער געוואהלט ווארדע. גלייכצייטיג ווארדע דער יידישע איינוואהנער קאנדל יאזעף יוניאר עבענפאללס איינשטיממיג אונד מיט גראסער אנערקענונג צום פיערטענמאלע אלס שטאדט-קאססיער געוואהלט. זאממטליכע וואהלער, בירגער אונד הערדשאפטען, בעאיילטען זיך, איהרע שטיממען דען ערוואהנטען יידישען בירגערן צו געבען! — אויך אוים פאווראטץ (זעמפלינער קאמיטאט) ערהאלטען וויר פאלגענדען בעריכט: אין דיעזער געגענד ווארדען אנלאסליך דער ארטס-וואהלען 4 יודען געוואהלט; זא ר' יצחק יאקאבאוויטש אין פוצאג צום ארטס-קאססיער; איינע גלייכע שטעללע ערהיעלט אויך הערר בן ציון שטערן, איין יונגער מאנן פאן 22 יאהרען; פערנער ווארדע געוואהלט ר' מאיר וויים פאן אראס-קאניא צום ריכטער אונד ר' משה מאשקאוויטש פאן האמאנא צום אונטער-ריכטער. דיא וואהל אללער פיער הערדען ערפאלגטע מיט גראסער מאיאריטאט! — וויר פרייען אונס הערצליך דאריבער, זא אפט וויר אהנליכע בעריכטע פערעפפענטליכען קאננען, דא זיא ערפרייליכע צייכען דער צייט בילדען, דאס נעמליך דער אנטי-סעמיטיסמוס אללענטהאלבען אים ערלאשען בעגריפפען איזט!

געשעפטסבעריכט.

— פעסטער מארקט-בעריכט. —

האניג. עס ווארדען מעהרערע 100 מעטערצענטנער געלייטערטען האניגס צו 25 אונד 26 גולד' פערקויפט. וואכסהאניג ווירד מיט 23 גולד' 50 קר' ביז 24 גולד' 50 קר' געשלאססען.

וואכס. צוגעפיהרט ווארדען 80 מעטערצענטנער ראזענויער, וועלכע צו 140 גולד' ראש פערקויפט ווארדען.

קנאפפערן. אונגארישע האכ-פרימא ווארדען 1000 מעטערצענטנער צו 16 גולד', אונד סלאוואניער פרימא 300 מעטערצענטנער צו 13 גולד' פערקויפט.

וויינשטיין. דיא געזאממט-צופוהרען בעטרוגען 70 ביז 80 מעטערצענטנער, וועלכע יע נאך קוואליטאט פאן 58 ביז 67 גולד' פערקויפט ווארדען.

אונשליטט (חלב). קערנ-אונשליטט ווירד מיט 40 ביז 41 גולד' בעצאהלט.

הילזענ-פריכטע. דאס געשעפט אין הילזענ-פריכטע איזט בעזאנדערס שוואך, דיא פערקויפע גערינג. מאן בעצאהלט: ערבסען אונגארישע פאן 9 גול' ביז 11 גול', אונגארישע געשאלטע צו 15 גולד', אויסלאנדישע 25 גולד'. פיזאלען גראסע וויסע פאן 8 גולד' 50 קר' ביז 9 גול' 25 קר', בונטע פאן 5 גולד' 50 קר' ביז 6 גולד', ברוינע פאן 8 גולד' ביז 9 גולד' 50 קר', צווערג-באהנען צו 10 גולד' 25 קר' ביז 10 גולד' 75 קר'. לינזען קליינע פאן 7 גולד' ביז 9 גולד' — קר', בעססערע צו 14 גולד'. מאהאר-זאמען פאן 6 גולד' — קר' ביז 6 גולד' 50 קר'. מאהן גרויער פאן 24 גולד' ביז 25 גולד', בלויער פאן 26 גולד' ביז 29 גולד', קיממעל געריינערט פאן 30 גולד' ביז 32 גולד', הירזעברייין פאן 11 גולד' ביז 11 גולד' 50 קר' זאממט זאק.

צוועטשקען. איבער צירקא 3000 זאקע 1883-ער, וועלכע צו 8 גולד' 26 קר' ביז 8 גולד' 48 קר' פיר דען עקספארט פערקויפט ווארדען, איזט קיין געשעפט אבגעשלאססען ווארדען.

לעקוואר. סלאוואניער 18 גולד', באנאטער פרימא 15 ביז 16 גולד', נידריגערע קוואליטאטען 13 ביז 14 גולדען.

קאלאניאל-וואארען. אים צוקער-פרייזע איזט איינע רוהיגע שטיממונג איינגעטרעטען. מאן בעצאהלט: ראפפינאדע פאן 34 גולד' ביז 35 גולד' 50 קר', מעליסע פאן 33 גולד' ביז 33 גולד' 50 קר', ווירפעל-צוקער צו 36 גולד', פילע פאן 31 ביז 32 גולד. — קאפפע: צייאלאנ-פערל פאן גולד' 178 ביז 185 גולד', גראסבאהניג פאן 175 גולד' ביז 188 גולד', מיטטעל-באהניג פאן 158 גולד' ביז 166 גולד', קליינבאהניג פאן 140 גולד' ביז 145 גולד'; ריא גרין פאן 114 גולד' ביז 122 גולד', געלב פאן 98 גולד' ביז 108 גולד'. — קאסיא צו 88 גולד'. — פפעפפער סינגאפארע צו 121 גולד', באטאוויא צו 116 גולד. — פימענט צו 60 גולד', זאפראן צו 52 גולד'.— איננבער 82 גולד'.

ויקטואליען. גאנזע לעבענד פאן 5 גולד' 40 קר' ביז 6 גול' 80 קר', געשלאכטעטע פאן 4 גול' — קר' ביז 5 גולד' 50 קר', ענטען פאן 1 גולד' 20 קר' ביז 2 גולד' 30 קר', היהנער אונד קאפוינער פאן 1 גול' 20 קר' ביז 2 גול 50 קר'. אינדיאנע פאן 5 גולד' ביז 5 גולד' 50 קר'. אללעס פער פאאר. אייער קארב-וואארע 51, קיסטענ-וואארע 52 שטיק פיר 1 גולדען.— בוטטער פרימא פאן 80 גולד' ביז 90 גולד', סעקונדא פאן 65 גולד' ביז 70 גול'. צוויעבעל ראטהע פאן 4 גולד' — קר' ביז 4 גולד' 50 קר', געלבע פאן 4 גול' ביז 4 גולד' 20 קר'. קנאבלויך פאן 16 ביז 18 גולד'. — ערד-אפפעל פאן 2 גולד' 40 קר' ביז 2 גולד' 60 קר', גוטע פאן 2 גולד' 80 קר' ביז 3 גולד'.

שאפ-וואללע. צום מארקטע זינד נור וועניגע קייפער ערשיענען, וועלכע ציעמליך פיעל וואללען פיר מיליטאר-טוכע צו געדריקטען פרייזען אנקויפטען.

ראהע הייטע. דער מארקט וואר אין דיעזען ארטיקעלן ציעמליך לעבהאפט. עס ווארדען פערקויפט ביילייפיג 10,000 ראס-הייטע פאן 10 גולד' 50 קר' ביז 11 גול' 50 קר', ביילייפיג 2000 קוה-הייטע פאן 19 גולד' 50 קר' ביז 21 גולד' 50 קר', ביילייפיג 500 אכסענ-הייטע פאן 32 גולד' ביז 34 גולד' 50 קר', ביילייפיג 2000 פיטטלינגע פאן 13 גולד' 50 קר' ביז 15 גולד' אללעס פער פאאר. — פערנער ווארדען ביילייפיג 10,000 שטיק קאלב-פעללע פערקויפט, וועלכע פאן 215 ביז 220 גולד' אהנע קאפפע, אונד פאן 200 גולד' ביז 210 גולד' מיט קאפפען פער 100 קילאגראמם בעצאהלט ווארדען.

לעדער. דער מארקט האט זעהר לעבהאפט בעגאננען, שוואכטע זיך אבער אויך ראש אב. דיא פרייזע זינד יעדאך בלאס בייא שווערען זאהלען אונד שווערעם אבער-לעדער מיט עטוואס וועניגעם צוריק געגאנגען. אללע זאנסטיגען סארטען בעהויפטעטען פעסטע פרייזע בייא נארמאלעם פערקעהר אונד בעפריעדיגענדעם אינקאססא. מאן בעצאהלט: פרימא געפאקטעס פפונד-לעדער פאן 26 ביז 28 קילאגר' צו 168 גולד' ביז 172 גולד', געקלאפפטעס פאן 12 ביז 15 קילאגר' צו 174 גולד' ביז 176 גולד', פרימא איינזאטץ טערצען פאן 10 ביז 15 קילאגר' צו 166 גולד' ביז 170 גולד', צווייזאטץ טערצען פאן 16 ביז 18 קילאגר' צו 164 גולד' ביז 168 גולד', דרייזאטץ טערצען פאן 19 ביז 20 קילאגר' צו 168 ביז 170 גול', רעטטא פאן 20 ביז 22 קילאגר' צו 170 גולד' ביז 172 גולד'; ביפפעל-טערצען פאן 24 ביז 30 קילאגר' צו 154 גולד' ביז 158 גולד'; קוה-הייטע נעגערבטע פאן 5 ביז 7 קילאגר' צו 225 ביז 245 גולד', נעצאגענע פאן 6 ביז 7 קילא צו 215 גולד' ביז 225 גול'; ברוינע פאן 7 ביז 8 קילאגר' צו 220 גול' ביז 235 גולד'; ראססהייטע נעצאגענע פאן 5 ביז 6 קילאגר' צו 180 ביז 185 גולד', נעגערבטע פאן 6 ביז 7 קילאגר' צו 195 ביז 205 גולד'; פיטטלינגע גענערבטע פאן 2 ביז 3 קילאגר' צו 275 ביז 310 גול' ברוינע פאן 2 ביז 4 קילאגר' צו 265 ביז 320 גולד'; קאלבפעללע ברוינע פאן 9 ביז 12 קילאגר' צו 425 ביז 445 גול', נענערבטע פאן 6 ביז 8 קילאגר' צו 345 ביז 365 גולדען; בלאנקהייטע פאן 10 ביז 13 קילאגר' צו 175 ביז 185 גולד'; ברוסט-בלאטטער פאן 8 ביז 10 קילא צו 190 ביז 205 גולד', שלאוואקישעס שאפ-פוטטער-לעדער ווארדע פער בונד פאן 4 גולד' 25 קר' ביז 8 גולד' 50 קר' ראש פערקייפט.

בריעפע דער רעדאקציאן.

להאדון ס' צ' אין מ' בייא ק': יאמין נא לנו רום מעלתו נ"י, כי עתותינו אינן בידינו לכתוב אגרת מיוחדת; אולם נשנה ונשלש עוד הפעם, כי כל השמועות אשר הגיעו לאזניו בענין מכס על העצים בפרייסען על אדני שקר יסודותם, כי עד עתה לא הוצע עוד הדבר בבית המחוקקים בבערלין. ורום כבודו נ"י יוכל לבטוח, כי עינינו משוטטות ת"ל בכל עניני הפאליטיק הפנימים והחיצונים, ואם הנסיך ביסמארק יציע דבר המכס הלזה לפני מחוקקי דת ודין, אז נודיע אי"ה כל הנוגע לענינים האלה ברחבה, למען ידעו קוראינו להימין או להשמאיל וד"ל. — הערן א' ב' אין ס' (גאליציען): זיא האבען פאללקאממען רעכט. אללייז אויסער דער „מאגדעבורגער איזר' וואכענשריפט“ בעגיננען פאסט אללע בלאטטער דיעזען אירטהום. אללע האבען זיא זיך אים נאמען דער פערזאן אונד דעם ארטעס געאירט, וואס איבריגענס בייא איבערהייפונג דער ארבייט אין איינער רעדאקציאן צו ענטשולדיגען איזט! — לכבוד מו"ה א' ג' ז' אין מ': את העלה שלחנו עוד הפעם, ובטח הגיע לידו, וגם עשינו ככל אשר שאל; ומה נעשה, כי לא יחדל בן בליעל מן הארץ, אשר ישלח ידו במלאכת רעהו! — להמופלג מו"ה א' מ' שוו' בט'-ד': 1 fl. לבנין בית משה מאנטעפיארע קבלנו, ונשלח אותו למקום תעודתו. הארטיקעל אשר נדפס בעלה „נ'-י'-פ'-צ'“ אודות הענין הנשגב הלזה הי' כקול קורא במדבר, אשר אין שומע לו. ובזה ימצא מעלתו נ"י פתרון לשאלתו, מדוע בל נדבר אודות „רעיון הלאומית“, בהיות כי נדע, כי בארצנו לא תמצא אזן קשבת לדברים כאלה וד"ל. להמופלג מ' ש' ז' ר' בק"ק ב': אודות השר פאפפער לא תועיל שתיקתנו, אחרי כי כל מכתבי העת בלשון עם ועם ידברו מזה בקול רם, ואין לכסות מה שגלוי לעין השמש! — ובענין רבנו שמואל הנגיד ור' מרדכי ז"ל הלא כתבנו שמם הקדוש, אולם למה בל נזכיר גם שמם הלעז, אשר לכבוד הוא למו, כמו „סאאר-אדדאולא“, שפתרונו: „סעד הממלכה“. הלא דבר הוא! — הערן ס' מ' אין ר' (גאליציען): דיא פראגליכע פערזאן וואהנט ראדיאל-שטראסע נר' 93 אונד לעבט פאן דער פענזיאן; איהרע לאזע זינד ניכט געצאגען. — הערן י' צ' אין ש' ס': איהרע קינטשעס-לאזע זינד ניכט געצאגען.

פיר דיא רעדאקציאן פעראנטווארטליך: מ' עהרענטהייל.

קאנקורז.

אן דער היעזיגען ארטהאדאקס איזר' קולטוס-געמיינדע איזט פאם 1. יוני ל' י' אנגעפאנגען, דיא שטעללע איינעס ש"ק, דער צוגלייך שוחט, קורא ובודק זיין מוס, צו בעזעטצען. פאהיגקייט צור פיהרונג דעם נאטאריאטס אונד מאטריקעלס אין אונגארישער אונד דייטשער שפראכע ווארע ערוויינשט. יאהרעסגעהאלט 400 גולדען, גאנצע שחיטה אונד דיא איבליכען עמאלומענטע. — בעווערבער וואללען איהרען קוואליפיקאציאנס-נאכווייז פאן אנערקאנגטען ארטהאדאקסען ראבבינערן, מיט אנגאבע דעם פאמיליענ-שטאנדעס אונד אלטערס, נעבסט עווענטועללען צייגניססען איבער ביזהעריגעס ווירקען, ביז לאנגסטענס 1. מאי ל' י' אן דען געפערטיגטען פארשטאנד איינזענדען. דיא געמיינדע בעהאלט זיך פאר, דיא אייפנאהמע ביז 15. אויגוסט צו ערשטרעקען. פאן דען צום פראבע-פארטראג ציגעלאססענען רעפלעקטאנטען, ווערדען דיא רייזע-שפעזען נור דעם אקצעפטירטען פערגיטעט. אייפנאהמס-בעדינגניססע ליעגען צור איינזיכט אויף.

Kézsmárk (Szepes megye) im März 1885.

1—2 **B. Glüksmann,** Präses.

Budapest, 1885, Eigenthum und Druck v. MORITZ BURIAN. Für die Redaction verantwortlich: M. EHRENTHEIL.

טע פאטער עבערהארדט דאס מאַדכען ווידער איינמאל נאך קראקויא קאָממען לאססען, אונד צוואר ניכט אין איין קלאָסטער, זאָנדערן אין איין „פריוואטהויז". – נון געלאנג עס דעם מאַדכען, דורך בעשטעכונג איינעס וואַרטערס, דען עלטערן איינען צעטטעל אין יידישער שריפט צוקאָממען צו לאססען, וואָרין שטאנד: „איך ביטטע אום גאָטטעסוויללען, מאן מאָכטע אללעס אנווענדען, אום מיך אויס דער פיינליכען, אונערטראַגליכען לאגע צו בעפרייען!" („האָרט! האָרט!") דיא פאָליצייא אונד יוסטיץ האבען דען עלטערן דען דיענסט פערזאגט. דיא מוטטער ווענדעטע זיך נון אן פאטער עבערהארד אונד באט איהן, מיט טהראַנען אין דען אויגען, איהר צו זאגען, וואס דענן מיט איהרער טאָכטער געשעהען זייא? — דיעזער אנטוואָרטעטע: „גוט! דאָס זאָללען זיא וויססען, אונטער דער איינען בעדינגונג, וועגן זיא זיך פאָרערסט טויפען לאססען!" („האָרט!") איך וויים ניכט, אָב עס איין געווינן פיר דיא קירכע געוועזען וואַרע, וועגן יענעם בעקיממערטע ווייב אין איהרער שוואכען שטונדע דען צופליסטערונגען דעס גייסטליכען עבערהארדט געהאָר געשענקט האַטטע! דיא מוטטער האט אינדעם דער פערזוכונג ווידערשטאנדען; זיא קאָננטע זיך צו איינער רעליגיאָזען הייכעלייא ניכט הערגעבען אונד צור שטראפע דאפיר ווירד איהר ביז היינטע איהר קינד פאָרענטהאלטען! אבער נאָך מאָכטע איך מיר דאָך דיא פראגע ערלויבען, אָב זאָ עטוואס אין עסטערייך פאָרגעהען דארף? אָב דאס מיט יענעם גרונדזאטצע איבעראיינשטיממט, וועלכער זאָ אָפט פאָן דער רעגיערונגס-באנק אויס אונס צוגערופען ווארדע: מיט דען פרינציפיען דעס „גלייכען רעכטעס פיר אללע"? (בייפאלל.) — דער יוסטיץ-מיניסטער דר' פראצעק, ערווידערטע היערויף: „איך האבע פאָר אייניגען טאגען דיא אויף דיעזען פאלל בעציגליכען אקטען-שטיקע ערהאלטען אונד ווערדע איך אללעס מאָגליכע טהון, אום דיעזעם געוואלט-אקטע איין ענדע צו מאכען!" — עס איזט אינדעם האָכסט בעדויערליך, וועגן אין עסטערייך, דעם לאנדע דער „קאָנפעססיאָנעללען גלייכהייט", איין קאטהאָלישער גייסטליכער נאָך דען טרויריגען מוטה צור פעראיבונג איינעס דעראַרטיגען געוואלט-אקטעס בעזיטצט!

* (דיא אללערנייעסטען פאָסט-דעפרוידאנטען.) דער פאָסט-בעאמטע עמיל מאאר, פאָן דעם וויר פאָר אייניגען טאגען בעריכטעטען, דאס ער פאָסט-געלדער ביז צור האָהע פאָן 15000 גולדען אונטערשלוג אונד זיך דאנן זעלבער דעם געריכטע געשטעללט האט, איזט נאָך איינעם נייערליכען פערהאָרע בערייטס אינס פאָרטונא-געביידע איבערפיהרט וואָרדען. — דער סענט-ענדרעער פאָסט-מייסטער יוליאוס דימזיטש בעפינדעט זיך עבענפאללס בערייטס אין פאָליציי-האפט. מאן האטטע נאַמליך אין ערפאהרונג געבראכט, דאס דימזיטש אין דער קליינען אָרטשאפט קאָלאז, נאַכסט אלט-אָפען, זיך אויפהאלטע, וואָרויף דיא היעזיגע שטאדט-הויפטמאננשאפט דיא דאָרטיגע בעהאָרדע טעלעגראפיש אויפפאָרדערטע, דען דעפרוידאנטען צו פערהאפטען. דיא קאָלאזער בעהאָרדע פאָרשטע איהן אין דער טהאט דאָרט אויס, פערהאפטעטע איהן אונד ליעפערטע איהן דעם סענט-ענדרעער געריכטע אויס. — בייא זיינער פערהאפטונג פאנד מאן בייא איהם 3 דיאמאנט-רינגע אונד איינע ווערטהפאָללע גאָלדענע אוהר אונד קעטטע, אבער קיינערלייא געלד.

* (איינע אללערנייעסטע פאָסט-דעפרוידאציאָן!) געסטערן ווארדע דער הויפטשטאַדטישע פאָסט-בעאמטע עמעריך טשאפוי פערהאפטעט, נאכדעם ער 3 געלדבריעפע מיט דעם אינהאלטע פאָן 1600 גולדען אונטערשלאגען האט!

* (פערזוכטער בעטרוג אויף דער הויפט-פאָסט.) געסטערן ערשיען איין מאנן, נאמענס עדוארד מייסלער, אויף דער הויפט-פאָסט מיט איינער געלד-אנווייזונג. דער בעטרעפפענדע בעאמטע ערקאננטע זאָגלייך, דאס דיא אנווייזונג געפאַלשט איזט אונד פעראנלאסטע דיא פערהאפטונג דעס פערוועגענען בעטריגערס.

* (פלאָטצליכער טאָד.) פאָרגעסטערן אבענד שטירצטע דער יידישע געוועלב-דיענער יאקאב שיק פאָר איינעם הויזע פלאָטצליך צו באָדען אונד וואר נאך וועניגען מינוטען איינע לייכע. דא שיק נאך דעם גענוססע איינעס מאהלעס זיך אונוואָהל פיהלטע, זאָ פערמוטהעט דיא פאָליצייא איינען פערגיפטונגס-פאלל. דיא אונטערזוכונג איזט אים צוגע.

* (דער הויפטטרעפפער דער וויענער ארמען-לאָטטעריע.) אם 20. פעבער ווארדע אין לאָז דער וויענער ארמען-לאָטטעריע מיט איינעם הויפטטרעפפער פאָן 1000 דוקאטען געצאָגען. אייניגע וואָכען ווארען בערייטס זייט דער ציעהונג פערגאנגען, אָהנע דאס דער גליקליכע זיך געמעלדעט האַטטע! דאס נאהם אום זאָ מעהר וואונדער, אלס נאך דען שטאטוטען דיעזער לאָטטעריע דיא געווינסטע, וועלכע איננערהאלב איינעס מאָנאטס ניכט אנגעמעלדעט ווערדען, אייגענטהום דער שטאדט וויען פערבלייבען. עס וואר בערייטס דער 15. מאַרץ געוואָרדען, אונד נאָך האטטע זיך קיין געווינגער פיר יענע 1000 דוקאטען געמעלדעט, אונד דיא שטאדט-געמיינדע וויען האטטע נון דיא בעסטע אויסזיכט, דאס איהר דאס געלד צו גונסטען איהרער ארמען פערבלייבען ווערדע. אם 16. דיעזעס מעלדעטע זיך יעדאָך דער רייזענדע איינער היעזיגען פאפיער-האנדלונג, נאמענס יאָזעף פאָללאק, בייא דער היעזיגען עסטערייכ-אונגארישען באנק, לעגטע זיין לאָז פאָר, אונד בעהאָב דען געוואָננענען בעטראג. דיא אומשטאַנדע, וויא פאָללאק ערסט צו דעם לאָזע אונד דאנן צום געוואָננענען געלדע געקאָממען איזט, זינד האָכסט אינטערעססאנט. פאָללאק בעפאנד זיך אויף איינער געשאַפטס-רייזע אין פאָגאראש, אונד מאכטע דאָרט מיט איינעם קויפמאננע איין גראָסערעס פאפיער-געשאַפט. דער קויפמאנן האטטע זיך יעדאָך „שערצווייזע" בעדונגען, דאס איהם פאָללאק דיעזעס איינע לעטצטע לאָז אבנעהמען מיססע, וואס ער דענן אויך טהאט. אלס דיא ציעהונג אם 20. פעבער פאָריבער וואר, זאנדטע פאָללאק דאס לאָז אן איינען בודא-פעסטער פריינד, דען ער באט, נאכצוזעהען, אָב עס ניכט געצאָגען ווארדע. דאָך דיעזער פערגאס דיא ביטטע זיינעס פריינדעס אונד שטעקטע דאס לאָז אין דיא טאשע זיינעס ראָקעס. אלס פאָללאק פאָן זיינער געשאַפטס-רייזע ווידער אין דיא הויפטשטאדט צוריקגעקעהרט וואר, לאז ער אים „פעסטער ללאָיד", דאס דער געווינער איינעס לאָזעס דער וויענער ארמען-לאָטטעריע געזוכט ווערדע. דער אומשטאנד, דאס דער טרעפפער אויף איין לאָז געפאללען איזט, דאס זיינערצייט נאך פאָגאראש געשיקט וואָרדען וואר, ליעס אין פאָללאק דיא פערמוטהונג אויפשטייגען, דאס דער טרעפפער פיעללייכט אויף זיין לאָז געמאכט ווארדע. דאָך דאס לאָז פאנד זיך נירגענדס פאָר. נאך פיעלעם זוכען יעדאָך פאנד זיך דאססעלבע אין דעם ראָק-פוטטער זיינעס פריינדעס, וואָ עס אויס דער צעררישענען טאשע צווישען דען שטאָפף אונד דאס פוטטער היננונטער געגליטטען וואר.

* (דיא קאָנ' קוריע אין אנגסט!) אין פאָלגע אנאָרדנונג דעס פראַזידיאומס בעפינדעט זיך דער טהאָר-איינגאנג דעס קוריאל-געביידעס אונטער שטרענגער אויפזיכט דעס פאָרטיערס אונד דער קאנצליי-דיענער. דאס פאָר קורצעם אויפגעטויכטע געריכט, דאס דיא אנארכיסטען דיא קאָניגליכע קוריע מיטטעלס דינאמיט אין דיא לופט שפרענגען וואָללען, האט דען אָבערסטען געריכטסהאָף אין זאָלכע אנגסט פערזעטצט, דאס ער צו זאָלכען פאָרזיכטס-מאסרעגעלן גרייפען צו מיססען גלויבטע.

* (אטטענטאט אויף איינען אבגעאָרדנעטען.) אלס געסטערן געגען 1¼ אוהר דיא דעפוטירטען דען זיטצונגס-זאאל פערליעסען, דראַנגטע זיך איין אנשטאַנדיג געקליידעטער מאנן דורך דיא דיכטע מענגע אונד פערזעטצטע דעם אבגעאָרדנעטען יאָהאנן רוינאַי מיט איינעם

וואוטה לייכטעטע) וועגען איינעס זאָלכען לומפען זאָללען וויר אללע אויס דעם לאנדע געפייטשט ווערדען? — איהר וויסט, וויר מיססען אללע אויס פראג אונד באָהמען ציעהען, וועגן זיך דער מאָרדער ניכט בייא געריכט שטעללט!"

„מאכט קיינע אומשטאַנדע מיט איהם! (ריעף איינע אלטע, צערלומפטע פרויא, דער אללע אומשטעהענדען אויסוויכען, זאָ צאָרניג באללטע זיא דיא האַנדע, זאָ ווידערליך ראָך איהר אטהעם נאך בראנגטוויין) איך האבע מיר פאָריגע וואָכע ערסט איינע נייע האָלצ-היטטע אם מארקטע געקויפט, אונד איין פראגער שוסטער איזט מיר פיער גולדען פיר פפונד-לעדער שולדיג. זאָלל איך אום דאס געלד קאָממען וועגען דעם העררן ליבשיטץ? האַנגט איהן נור אונד טראגט איהן דאנן צום בורג-גראפען — דאנן זינד וויר ערלאָזט!" . .

„וואס צאָגערט איהר? (שריע ווידער דער לאנגע) פאָן זיינעם הויזע פיעל דער שטיין; זאָללען וויר אללע אונזערע פאטער-שטאדט פערלאססען, וויל ער רייך איזט, אונד וויר בעטטלער זינד? דאס ווייב האט רעכט, האַנגט איהן!" . .

„ווערפט איהן ליעבער אינ'ס וואססער!" – ריעף איין קליינעס, געלבעס מאַננכען, אונד פערקראָך זיך גלייך, נאכדעם ער דיא וואָרטע מיט דיננער שטיממע געשריען האטטע, פורכטזאם הינטער צווייא דיקע פרויען.

„וואס געהט היער פאָר, הערר ליבשיטץ? (פראגטע דער ראבבינער, דער זיך מיט אללער קראפט, דערען זיינע ביידען ארמע פאַהיג ווארען, צו דעם בלאססען, האלב-אָהנמאַכטיגען מאננע דורכגעדראַנגט האטטע). וואס וואָללען דיא לייטע פאָן אייך?"

„ברינגט מיך נור ערסט אין מיין הויז! (באט דיעזער מיט שוואכער שטיממע) מיר ברעכען דיא קניע.

דער ראבבי פאסטע דען מאנן ביים ארם אונד פערזוכטע עס, איהן אייניגע שריטטע וויטער צו פיהרען.

„וויר לאססען איהן ניכט פאָרט, ראבבי! (ריעף דאס ווייב, אינדעם זיא זיך דען ביידען מאַננערן ענטגעגענשטעללטע) וויר ווערדען ניכט אללע וועגען זיינער אונזער האב אונד גוט פערליערען!" . .

„איך שטעהע אייך גוט, דאס הערר ליבשיטץ דיעזעס הויז ניכט אָהנע מיך פערלאססען ווירד (ערווידערטע מיט שטאָלצער ווירדע דער ראבבינער) לאסט מיך ערסט מיט איהם שפרעכען, אונד דאנן ווערדעט איהר דורך מיך דאס נאַהערע ערפאהרען!"

„וויר וויססען שאָן אללעס אונד בראוכען ניכט ערסט מעהר צו ערפאהרען! (שריע דער לאנגע) דער ראבבי שטעקט שאָן מיט דעם רייכען הויז-הערן אונטער איינער דעקע!" . .

איין שלאג, דער פאָן דער האנד דעס טעמפעל-דיענערס אויף דאס הויפט דעס שרייערס מיט זאָלכער געוואלט פיעל, אלס האַטטע דער גוטע מאַנן מיט זיינעם האָלצערנען האממער אן דיא טהיר איינעס הויזעס געקלאָפפט, אום דיא איינוואָהנער צום געבעט צו רופען, איין העפטיגער שלאג מיט דער געבאללטען פויסט בראכטע דען לאנגען שקאנדאל-מאכער צום שווייגען.

„מאכט פלאטץ דעם ראבבי!" — ריעפען מעהרערע אונד טראטען עהרערביעטיג גריסענד צוריק.

דער ראבבינער גינג מיט ליבשיטץ אין דיא פלור דעס הויזעס אונד שלאָס דיא טהיר.

„לאסט זיא ניכט אויס דען אויגען! (שריע דאס בראנגטוויין-דופטענדע ווייב) ער מוס זיך דעם בורג-גראפען אויסליעפערן, זאָנסט זינד וויר פערלאָרען אונד מיינע נייע האָלצ-היטטע אונד מיינע פפונדלעדער-שולדען זינד פיר עוויגע צייטען דאהין!" . .

„ערהאָלט אייך! (זאגטע דער ראבבי צו ליבשיטץ, דער זיך קראפטלאָז אויף דיא טרעפפע דעס הויזעס ניעדערזעטצטע אונד דען קאָפף זינקען ליעס) ערצאַהלט, וואס איזט פאָרגעפאללען?"

„פאָר איינער שטונדע (בעגאנן דיעזער נאך לאנגעם שווייגען) היעס עס, דער קאיזער קאַמע אין דיא יודענגאססע. ווירקליך ריטטען באלד דיא האָף-טראָמפעטער איבער דען מארקט, אונד גלייך דארויף לענקטע דער וואגען דעס קאיזערס אין דיא שטראססע. וויא איהר וויסט, לאססע איך זייט אייניגען טאגען דאס דאך מיינעס הויזעס רעפארירען, אונד צו מיינעם אונגליק פיעל אין דעם אויגענבליקע, אלס דער קאיזער אן מיינעם הויזע פאָראיבערפוהר, איין גראָסער שטיין פאָם דאכע. דער טראבאנט, דער נעבען דער האָף-קאלעשע ריטט אונד דער פאָם שטיינע געטראָפפען ווארדע, שטירצטע טאָדט פאָם פפערדע. אייניגע בירגער אויס דער כריסטען-שטאדט, דיא מיט דעם צוגע העריבער געקאָממען ווארען, האטטען קוים דאס אונגליק געזעהען, אלס זיא לויט ריעפען: „איין יודע האט דען קאיזער ערשלאגען וואָללען!" — דער שטאלל-מייסטער, דער בייא דען וואגען-פפערדען ריטט, וואָללטע עבען שטילל האלטען, אבער דער קאיזער וויגקטע איהם, דאס דער וואגען וויטער פאהרען זאָללע!" —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דענט ביטטעט אום רוהע, ביז דיא גאלעריען גע-
רייםט זינד.״ (פֿאָרטדויערנדע בעוועגונג אים גאנצען
הויזע.)

דער פּרא̈זידענט אונטערבריכט דיא זיטצונג
אונד פֿערלא̈סט זיינען זיטץ. דיא אָרדנער בעגעבען
זיך אויף דיא גאלעריע. דאס פּובליקום זעטצט יע-
דאָך איהרער אויפֿפֿאָרדערונג, דיא פּלא̈טצע צו
פֿערלאססען, איינ׳גען ווידערשטאנד ענטגעגען. —
ערסט אלס דיא רופֿע: „ריימען! ריימען!״ זיך אימ-
מער מעהר פֿערשטא̈רקען, פֿערלא̈סט דאס פּובלי-
קום דיא גאלעריע.

דער פּרא̈זידענט ערגרייפֿט דאס וואָרט, ער-
טהיילט דעם אבגעאָרדנעטען דר׳ יוליאן טשער-
קאווסקי דען „אָרדנונגס-רוף״ אונד פֿאָרדערט דען
אבגעאָרדנעטען דר׳ קנאָטץ אויף, זיינע רעדע פֿאָרט-
צוזעטצען.

דר׳ קנאָטץ (פֿאָרטפֿאהרענד): „איך הא-
בע בעהויפּטעט, דאס דיעזע רעגירונג בעשטרעבט
איזט, דיא דייטשען אין דיעזעלבע אונגליקליכע לא-
גע צו שטירצען, וויא דיא איטאליענער אין דאלמא-
ציען אונד דיא רוטהעגען אין גאליציען. דאס דיעזע
מיינע בעהויפּטונג ריכטיג איזט, דאפֿיר שפּרעכען
דיא פֿאָלגענדען ציפֿפֿערן: אין גאליציען זינד 3 מיל-
ליאָנען פּאָלען אונד $2^1/_2$ מילליאָנען רוטהענען; דיא
פּאָלען ענטזענדען 59, דיא רוטהענען אבער נור 3
אבגעאָרדנעטע אין דיעזעס הויז. („האָרט!״ לינקס.)
דיא דייטשען ווערדען מיט אללער קראַפֿט אונד
ענטשיעדענהייט דאפֿיר איינטרעטען, דאס איהנען
ניכט גלייכעס לאָז צוטהייל ווערדע. וויר ווערדען אין
דעם קאמפּפֿע מיט דייטשער מא̈נגליכקייט, ענטשיע-
דענהייט אונד אונביינזאמקייט אויפֿטרעטען! וויר
דייטשע האבען דיעזען שטאאט געגרינדעט! וויר
האבען פֿיר דיעזען שטאאט געקא̈מפּפֿט! וויר שליע-
סען דען יאממער איבער אונזערע נאציאָנאלע פֿער-
געוואלטיגונג אונד אונזער דראנגזאל מיט רוהע אין
אונזערע ברוסט! אין אונזערען רייהען פֿינדען זיא
קיינען האָב-פֿערא̈טהער! — איך מוס מיט פֿאָלגענ-
דען וואָרטען שליעסען: ברינגען זיא עס ניכט דא-
הין, דאסס דאס דייטשע פֿאָלק זיינער שטאממעס-
ברידער זיך ערא̈ננערע אונד דאס דייטשע פֿאָלק
אין זיינער געזאממטהייט צו דער ערקעננטניס גע-
לאנגע: „וויר זייען אין אונזערעם פֿאטערלאנדע בע-
דראנגט, וויר זייען אין אונזערעם פֿאטערלאנדע
„שמערצענס-קינדער״ דער דייטשען ראסע!״ (גראָ-
סער בייפֿאלל לינקס.)

דער פּרא̈זידענט ערטהיילט דעם אבגעאָרד-
נעטען קנאָטץ וועגען דער פֿאָן איהם געברויכ-
טען אויסדריקע געגענאיבער דעם קריעגס-געריכטע
פֿאָן לייפּא דען „אָרדנונגס-רוף״, אונד שליעסט
היערויף דיא זיטצונג.

נאָך שלוס דער זיטצונג אונד נאכדעם פֿאסט
אללע אבגעאָרדנעטען בערייטס דען זאאל פֿער-
לאססען האטטען, קאָננטע מאן נאָך אויף דער לינ-
קען זייטע איינע קליינע גרופּפּע פֿאָן אבגעאָרדנעטען
בעמערקען, מיטטען דארין קנאָטץ אונד זיין
פּאָלנישער געגנער יוליאן טשערקאווסקי. —
לעטצטערער האט זיך ענטשולדיגט. מיט איי-
נעם האנדע-דרוק שיעדען דיא ביידען הער-
רען, דענען דאס עסטערייכישע אבגעאָרדנעטענ-
הויז דען גראָסטען שקאנדאל צו פֿערדאנקען האט,
דען עס ביזהער ערלעבטע.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דיא דרייער-קאָממיססיאָן) האט
וואָהל שאָן געסטערן דיא פֿאָן איהר אומגעא̈נ-
דערטע רעפֿאָרם-פֿאָרלאגע, אין וועלכער איין „פֿער-
טרעטער דער יידישען קאָנפֿעססיאָן״ גאר ניכט מעהר
פֿאָרקאָממט, דעם אָבערהויזע אונטערברייטעט. דיא
פֿערהאנדלונג דער פֿאָרלאגע דירפֿטע מאָנטאג
בעגיננען. וויר זעהען דער האלטונג דעם מיניסטער-
פּרא̈זידענטען טיסאָ אין דער פֿראגע בעטרעפֿ-
פֿענד דיא „יידישע קאָנפֿעססיאָן״ מיט שפּאננונג ענט-
געגען. — אים בעריכטע דער דרייער-קאָממיססיאָן
הייסט עס אויסדריקליך, דאס טיסאָ דיעזען פּונקט
אין דער פּלענאר-זיטצונג פֿערטרעטען ווערדע. אונד
זאָללטע ער אויך דא פֿאללען, זאָ ווירד ער אים
אבגעאָרדנעטענ-הויזע נייערדינגס פֿיר דיעזען פּונקט
איינשטעהען! טיסאָ האט דעם אָבערהויזע בעציג-
ליך דער צו „ערנעננענדען מיטגליעדער״ פֿיעלעס נאכ-
געגעבען; ער האט דאהער דאס רעכט, צו פֿאָדערן,
דאסס דאס אָבערהויז בעציגליך דער פֿערטרע-
טונג דער „יידישען קאָנפֿעססיאָן״ זיינען וויללען
געלטען לאססע!

* (ביים הגאון מ״ה שרייבער נ״י!)
דא וויר איינען טהייל זיינער דרשה יינגסט פֿעראָפֿ-
פֿענטליכטען, שטאטטעטען וויר הגאון הג״ל געס-
טערן איינען בעזוך אב, אום צו פֿראגען, אָב אונזע-
רע מיטטהיילונג איינע גענויע וואר. נאכדעם וויר
ביי דער „דרשה״ ניכט צוגעגען וואָרען, זאָגדערן זיא
מפי אנשים נאמנים נאכזאגען האָרטען. הגאון נ״י
זאגטע אונס: „איך פֿיינערע גענויאיגקייטען האט מאן
ביי איינעם צייטונגס-בעריכט ניכט איינצוגעהען.
איך האבע אם מייסטען פֿאָלגענדעס בעטאָנט: „מיינע
וועלטבעריהמטען לעהרער, דיא קדושי עליון, בעל
חתם סופר ובעל שערי תורה זצ״ל, האבען מיהלען
מכשיר געוועזען! איך הגאון ר׳ ירמי׳ לעוו מאויהעלי
זצ״ל האט קמחא דפסחא בערייטעט! ווער זאָללטע
אלזאָ דאס חציפות האבען צור בעהויפּטונג, דאס דיע-
זע עמודי בית ישראל הלילה דער וועלט המץ בפסח
געגעבאָטען האבען! אונד וואנן האבען דענן דיא רבנים
געזאגט, דאס נור דיא וואלצ-מיהלע כשר זייא,
וויא אויס דיעזער אזהרה צו ענטנעהמען! אונד אי-
בערדיעס עקסיסטירט יא יענע וואלצ-מיהלע, וועלכע
אנגעבליך פֿאָן דען גאוני ארצנו אונטערזוכט וואורדע,
גאר ניכט מעהר! ווער האט אלזאָ דיא נייע
וואלצ-מיהלע אונטערזוכט! עס ווירד בעהויפּטעט,
דאס אין דען ראָהרען אנדערער מיהלען טייג
זיך בילדע, ניכט אבער אין דער וואלצ-מיהלע. דאס
איזט אבער איין שקר מוחלט! ביי מיר וואר איין
מאנן מיט איינעם גראָסען שטיק טייג עבען אויס
דען ראָהרען דער וואלצ-מיהלע ערשיענען. דאָך איך
שיקטע איהן וועג, וויל דיעזעס טייג, וועלכעס מחמת
זיעה ענטשטעהט, קיין המץ איזט! איך האבע איי-
נען דער אונטערצייכנער דער „אזהרה״ געווארנט,
דיעס ניכט צו טהון! אללע, וועלכע דיא אזהרה
אונטערצייכנעטען, מיססען „היזר בתשובה״ זיין,
זאָגסט ביז איך מוסר דין לשמים! יעדער וויים יא,
דאס איך קיינע מחלוקה זוכע, יא ביי מיינעם אויפֿ-
טרעטען איך ניכט דאס אינטערעססע מיינער גע-
מיינדע אים אויגע האטטע, זאָנדערן דאס פֿאָן כלל
ישראל!״ — וויר האלטען עס פֿיר אונזערע פּפֿליכט,
אלס רעדאקטער איינעס יידישען בלאטטעס, אונזע-
רען לעזערן אללע פֿאָרגא̈נגע אויף יידישעם געביע-
טע מיטצוטהיילען, אָהנע היעפֿיר אירגענד וועלכע
אנערקעננונג בעאנשפּרוכען צו וואָללען!

* (געוואלט-אקט אים לאנדע דער
„קאָנפֿעססיאָנעללען גלייכהייט״.) אין
דער געסטריגען זיטצונג דעם עסטערייכישען
רייכסראטהעס בראכטע דער אבגעאָרדנעטע, ראב-
בינער דר׳ בלאָך, פֿאָלגענדען געוואלט-אקט גע-
גען איין יידישעס מא̈דכען צור שפּראכע: פֿאָר 3
יאהרען איזט דעם יידישען טאפּעציערער שטיעג-
ליטץ אין קראקויא זיינע 15-יא̈הריגע טאָכטער
אויס דעם הויזע פֿערשוואונדען. אלס דיא מוטטער
אין ערפֿאהרונג בראכטע, דאסס דאס קינד אין איי-
נעם קלאָסטער ביי וויעליצקא זייא, רייזטע זיא דא-
הין אונד באט, מאן מאָכטע איהר ווענינסטענס גע-
שטאטטען, אללײן מיט איהרער טאָכטער איינע אונ-
טעררעדונג צו האבען. דיא אָבערין האט איהר
אבער דיעזעס בעגעהרען אבגעשלאגען. אלס פֿא-
טער עבערהארד, דער אייגענטליך דאס מא̈ד-
כען דאָרטהין ענטזענדעט האטטע, נון ערפֿוהר, דאס
דיא עלטערן דעם קינדע אויף דער שפּור זייען, זאָ
בראכטע ער עס אנדערסוואָהין, אום עס דען על-
טערן צו ענטציעהען. ראכעל שטיעגליטץ ווירד
אלזאָ ביז היינטע איהרען עלטערן פֿאָרענטהאלטען.
זיא ווירד פֿאָן אָרט צו אָרט געשלעפּפּט, ביז זיא זאָ
אבגעריכטעט איזט, דאס זיא ניכט מעהר צוריק-
קעהרען ווירד וואָללען! אים דעצעמבער 1883 האט-

פֿאָלליעטאָן.

דער בעקעהרטע פֿילאָזאָף.

— איינע ערצא̈הלונג אויס דעם 17. יאהרהונדערטע. —

(64-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„זיא וואָללען דיר אנ׳ס לעבען; (זאגטע אבראהאם
צום בא̈קער-געזעללען וויטער) פֿירכטע אבער ניכטס! איך
האבע מיט דעם גראַפֿען עבען דאריבער געשפּראָכען; ער
נימט דיך יעטצט מיט נאָך הויזע, וואָ ער דיך איינע צייט
פֿערבאָרגען האלטען ווירד. אין וועניגען טאגען ביזט
דוא ערלאָזט; ביז דאהין בעזאָרגט דיר מיין עדלער בע-
שיטצער דיא עמפּפֿעהלונגען אן איינינע האָהען הערען אין
אירגענד איינער פֿרעמדען שטאדט, וואָ דוא אונבעקאננט
וויעדער דיינעם נעווערבע נאכגעהען קאננסט אונד מיט גאָט-
טעס הילפֿע געוויס דיין גליק מאכען ווירסט. — אונד יעטצט
לעבע וואָהל, מיין גוטער אנטאָן! (זעטצטע דער שניידער
מיט בעוועגטער שטימע הינצו, אונד דער פֿאטער טייבע-
לע׳ס האטטע פֿורכט, זיינע אויגען ווירדען דאס פֿערראטהען,
וואס ער זאָ גערן פֿאָר דעם יונגען מאננע פֿערבאָרגען הא̈ט-
טע.) נימם אבשיעד פֿאָן מיינער טאָכטער, גיב איהר דיא
האנד — זאָ! — אונד נון מוס עס געשיעדען זיין. לעבע
וואָהל!״ . .

וויא אים טרוימע רייכטע אנטאָן דעם שניידער
אונד דעם בלאססען מא̈דכען דיא האנד. דאנן שטיעג ער
מיט דעם גראַפֿען אין דען וואגען. אונד אלס טייבעלע אויס
איהרען געדאנקען ערוואכטע, וואר עס רינגסאום פֿינסטערע
נאכט; קיין שטערן לייכטעטע אם שווארצען הימטעל —
אונד אנטאָן וואר ניכט מעהר דא!

אבראהאם שטאנד באלד אין זיינעם צימטער
מיט געשלאָססענען אויגען אן דער וואנד אונד שפּראך דאס
נאכט-געבעט. טייבעלע בערייטעטע איהם דען אבענד-
טראנק, אָרדנעטע דיא וויכע לאגער-שטא̈טטע אונד קיסטע
דעם פֿאטער דיא האנד, אונד וואר צא̈רטליכער געגען איהן
דענן יע. עס וואורדע אבענד — עס וואורדע מאָרגען. זאָ
פֿערגינגען טאגע, נא̈כטע. וואורדען אויך איהרע וואנגען
בלא̈סער אונד בלא̈סער, זאָ וואר זיא דאָך ניע
רוהיגער געוועזען אלס יעטצט. איהר פֿאטער וואר הייטער,
אָפֿט פֿראָהליך, אונד זיא וואר זיך קיינער שולד בעוואוסט;
בליעב אויך דיא צוקונפֿט אָדע, טראָסטלאָזע נאכט; אין
דער פֿערגאנגענהייט דא̈מטערטע איין קלארער, טראָסטענדער
שטערן, אונד דיא ערינגערונג דאראן ערהעללטע איהר דיא
הערייננעבראָכענע פֿריידענלאָזע דונקעלהייט. דיעזע אונגע-
שטאָרטע רוהע טהאט איהרעם שטיללען שמערצע וואָהל,
אונד וואר, וויא זיא מיינטע, דאס בעסטע פֿיר זיא. „דער
פֿאטער האטטע רעכט, דאס ער זאָ אונד ניכט אנדערס גע-
הא̈נדעלט האט (דאכטע זיא), וויא עס אנדערס אויך גע-
קאָממען וואָרע, עס הא̈טטע נור א̈רגער זיין מיססען! — ער
כריסט, איך יידין! — דער פֿראָממע פֿאטער וואָרע ענטווע-
דער צו טאָדע געקרא̈נקט, אָדער פֿערלאססען פֿאָן זיינער
איינציגען טאָכטער, נאכדעם איהם זעכס קינדער אונד זיין
ווייב געשטאָרבען! געוויס, עס וואר זאָ אם בעסטען, וויא
עס קאם!״ . . .

טייבעלע, דאס פֿרישע, לוסטיגע קינד, וואר טריב
אונד מאטט געוואָרדען; זיא היפּפֿטע ניכט מעהר, זיא גינג
ניכט איינמאל גערן; אם ליעבסטען זאס זיא — אונד
ענדליך לאג זיא גור. דעם פֿאטער בראננטע עס נאר אָפֿט
אים הערצען, ווענן ער זיין איינציגעס קינד בלא̈סער
ווערדען אונד הינזיעכען זאה; אבער — עס וואר אם בעס-
טען, זאָ וויא עס קאם, דאכטע אויך ער, אונד דאנן וויינטע
ער, אונד דאנן זאגטע ער ענדליך צו טייבעלע פֿריינדליך
לא̈כעלנד: „גאָטט ווירד שאָן העלפֿען!״ . .

אויך טייבעלע לא̈כעלטע, אונד איינע טהרא̈נע
מיט דען פֿינגערן טראָקנענד, זאגטע זיא: „געוויס, גאָטט
ווירד שאָן העלפֿען!״ . .

— — — —

עס וואר קוים איינע וואָכע זייט דעם קורצען אב-
שיעדע אנטאָנ׳ס פֿערפֿלאָססען, אלס דער אלטע איזאק,
דער אייזענ-הא̈נדלער, דער בעקאננטליך אין דעם הויזע דעם
ליבשיטץ זיין געשא̈פֿט האטטע, דורך איינען שרעקלי-
כען טומולט אויס זיינעם נאכמיטטאגס-שלא̈פֿכען געוועקט
וואורדע. דרויסען פֿאָר דעם הויזע טאָבטע געשרייא אונד
וויסטער לא̈רם. איינע אונצאהל קריישענדער אלטער וויבער,
שרייענדער גאססענ-יונגען אונד אין לומפּען געקליידעטער
בעטטלער אומציננעלטע איינען מאנן, דער בלייך, מיט פֿער-
שטאָרטען ציגען, צו איינער מויער שוואנקטע אונד זיך אן
דיא אייזערנען גיטטער-שטא̈בע דער עבענערדיגען פֿענסטער
אנקלאממערן מוסטע, אום ניכט פֿאָן דעם וויטהענדען הוי-
פֿען ניעדערגעריססען צו ווערדען.

„ער מוס זיך דעם בורג-גראַפֿען איבערליעפֿערן!״ —
בריללטען דיא איינען.

„ער מוס געשפּיעסט ווערדען!״ — ריעפֿען דיא
אנדערן.

„ער מוס הא̈נגען, ער מוס הא̈נגען! (שריע איין הא-
גערער בלאססער מאנן, אויס דעססען שווארצען אויגען דיא